

EKSCES (14) *sb m*

Zawsze *ex-*; *-ss* (9) *-s* (5).

Oba e jasne.

sg N eksces (1). ◇ *G* ekscesu (1). ◇ *A* eksces (4). ◇ *pl N* ekscesy (4). ◇ *G* eksces(o)w (1). ◇ *A* ekscesy (2). ◇ (*lat.*) *N pl* excessus (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI(XVIII) w.

1. *Wykroczenie, występpek, bezprawie* (13) : *Paprup F4*; Dzierzeniem praw naszych Excess trzeba naprawic, leges sunt finitae, casus infiniti wykarczanie wprawiech wielkie się dzieie, czemu zabiezec trzeba *ActReg* 31, 43, 48; ieliżby [...] inaczey nie mogła być poprawą Excesow w Rzeczypospolitey/ iedno zá przelaniem krwi iákiego złošnego człowieká/ ma być w tey mierze záchowan poštępek medykow/ ktorzy [...] to odćináią co fie íkáziło *Phil* R3; Sądzić maią [*Urzędy Grodzkie*] ísprawy wšzytkié żołniérzów *nemine excepto*. A wšzelakié exceſsy y ízkodj/ komukolwiek vczynioné/ íądzić *SarnStat* 418; A Wożny káždy/ chocia y Generał/ gđzieby *exces* iáki vczynił/ ma odpowíádác przed Woiewodą *illius loci*, gđzieby fie *exces* sítał. *SarnStat* 577, 612; Y tá tedy *barbaries* a mogę rzec *impietas et crudelitas*, radbych áby (iáko inſze więťſze poſpolite tu wšpomináne exceſſiy) vſtáwá poſpolitą byłą znieſiona. *PowodPr* 80, 80; Ktoryby [...] íkázcą ábo zdraycą íkárbu tego Rzeczypoſp: w namnięſzey rzeczy był doznán/ áby *poena capitis, infamiae et confiscatione bonorum* był zaráz karan. O ktery *exces forum* ná Trybunał *ex officio ad instantiam cuiuscunque; nobilis poſſeſſionati*. *VotSzL E*; Ci ktorzy Poſpolitą Rzecz ná ſwoy pożytek Obráćaią/ y ná tym trawią ſwoy wiek wšzytek/ A nieprzyacielowi przedaią Oyeżyznę [...] tákieyby na wieki złoſci nie zátárli/ Chocby zá táki *exces* tyſiąc kroć vmárli. *KlonWor* 32.

2. *Postępowanie niezgodne z normą; tu o umartwieniach ciała* (1) :

Szereg:»ekscesy i męczeństwa« (1): Wſzákze ífz ſwięći w gorácoſci Duchá Boże^{ſo}/ tákie *excesy* y męczeńſtwa nád ſamymi fobą czynili: nie bez przeyrzenia Boże^{ſo} y z wielkim pożytkiem náſzym/ to fie na nich działo. *SkarŻyw* 31.

Synonimy: 1. *wykroczenie, występpek.*